

Küresel risk iştahu kırılğan bir seyir izliyor

Küresel riskli varlıklara olan talep dün artan jeopolitik risklerin etkisiyle günü düşüşle tamamladı. ABD’de ISM imalat satın alma yöneticileri endeksi (PMI) Eylül’de 47,2 seviyesinde yatay seyretse de, daralma bölgesinde kalmayı sürdürdü. Ülkede açık iş pozisyonları sayısı Ağustos ayında 8 milyon 40 bine çıkarak piyasa beklentilerinin üzerinde gerçekleşti. Euro Bölgesi’nde öncü verilere göre yıllık enflasyon Eylül’de düşüşünü sürdürdü. Artan jeopolitik risklerle beraber yükselen güvenli liman arayışlarıyla ABD 10 yıllık tahvil faizi 6 baz puan düşüşle %3,74, Almanya 10 yıllık tahvil faizi de 9 baz puan gerilemeyle %2,04 seviyesine geldi. Dolar endeksi %0,4 yükselirken, gelişmekte olan ekonomilerin para birimleri ortalamada %0,3 değer kaybetti. MSCI gelişmekte olan ekonomiler hisse senedi endeksi %0,1 yükselse de, MSCI dünya geneli hisse senedi endeksinde %0,8 düşüş görüldü. Jeopolitik belirsizliklerin yükselmesiyle Brent tipi ham petrolün varil fiyatı %2,5 arttı. Avrupa için referans doğal gaz fiyatında da %0,3 yükseliş kaydedildi. Altının ons fiyatı %1,1 yükseldi ve Bitcoin %4,7 düşüşle 60 bin 781 dolardan kapandı.

Yurtiçinde finansal varlıklara yönelik risk iştahu dün kırılğan bir seyir izledi. İstanbul Sanayi Odası (İSO) Eylül ayı imalat PMI verilerini, İstanbul Ticaret Odası (İTO) da Eylül ayı İstanbul ücretliler geçinme endeksini yayımladı. Borsa İstanbul gösterge 100 ve 30 endeksleri dün günü sırasıyla %3,3 ve %3,2 düşüşle tamamladı. Ülke risk primi ve TL cinsi tahvil faizlerinde artış görüldü. Öte yandan TL, dolar ve euro eşit ağırlıklı sepet kur karşısında %0,2 değer kazandı.

Yeni günde küresel risk iştahu dünden kalan eğilimlerle kırılğan bir seyir izliyor. Yeni günün ilk saatlerinde makroekonomik veri akışı sakin. Yurtiçinde ise TCMB Temmuz ayı finansal kesim dışındaki firmaların döviz varlık ve yükümlülüklerine ilişkin verileri açıklayacak.

Günlük Değişimler

Dolar/TL	34,21 ▲ 0,1%	BİST 100	9.351 ▼ -3,3%
TR 2Y	41,32 ▲ 16 bp	TR 10Y	28,92 ▲ 52 bp
DXY	101,2 ▲ 0,4%	MSCI Dünya	3.694 ▼ -0,8%
Altın (ons, \$)	2.663 ▲ 1,1%	ABD 10Y	3,74 ▼ -6 bp
Brent (varil, \$)	73,6 ▲ 2,5%	TTF (MWh, €)	38,9 ▲ 0,3%
Bitcoin (\$)	60.781 ▼ -4,7%	Karbon (ton, €)	63,6 ▼ -3,0%

Döviz Kurlarında Günlük Hareket

Dolar/Türk Lirası	0,1%
Dolar/Güney Afrika Randı	0,8%
Dolar Endeksi	0,4%
Dolar/Japon Yeni	0,0%
Dolar/Brezilya Reali	-0,2%
JP Morgan GÖÜ Endeksi	-0,3%
Dolar/Meksika Pesosu	-0,4%
Euro/Dolar	-0,6%
İngiliz Sterlini/Dolar	-0,7%

MSCI Endeksleri (Dolarbazlı, günlük değişim)

MSCI Türkiye	-3,1%
MSCI GÖÜ	0,1%
MSCI Asya Pasifik	-0,1%
MSCI Latin Amerika	-0,2%
MSCI GÖÜ Avrupa	-0,4%
MSCI Dünya	-0,8%
MSCI Kuzey Amerika	-0,9%
MSCI Avrupa	-1,1%

Makroekonomik Haber ve Veri Akışı

Euro Bölgesi'nde öncü verilere göre yıllık enflasyon Eylül'de düşüşünü sürdürdü. Eylül ayında manşet enflasyon yıllık bazda beklentiler dahilinde %2,2'den %1,8'e geriledi. Çekirdek enflasyon da %2,8'de sabit kalacağı tahminlerine karşın %2,7'ye indi.

İSO Eylül ayı imalat PMI verilerini yayımladı. Ağustos ayında 47,8 olan manşet PMI, Eylül ayında 44,3'e geriledi. Söz konusu yavaşlama Mayıs 2020'den bu yana en belirgin düzeyde gerçekleşti ve faaliyet koşullarındaki bozulma eğilimi altıncı aya ulaştı. Yeni siparişlerin zayıf seyrine bağlı olarak üretimde üst üste altıncı kez, aylık bazda yavaşlama kaydedildi.

İTO verilerine göre Eylül ayında İstanbul'da aylık enflasyonda hızlanma görüldü. Aylık bazda endeks %3,9 artış kaydederken, yıllık enflasyon Ağustos'taki %61,6'dan %59,2'ye geriledi. Aylık bazda en hızlı artış %14,6 ile diğer harcamalar kaleminde olurken, onu %13,2 ile kültür, eğitim ve eğlence harcamaları izledi. Gıda fiyatlarında aylık artış %2,6 ile genel endeksteği değişimin altında kalırken, geçtiğimiz ay düşüş gösteren giyimde %6,7 yükseliş gerçekleşti. Konut grubunda da aylık bazda fiyatlar %4,2 artış kaydetti.

2023 yılı küresel hidrojen talebi 97 milyon tona ulaştı. Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) tarafından yayımlanan "Küresel Hidrojen Görünümü 2024" raporuna göre, küresel hidrojen talebi 2022 yılına göre %2,5'lik bir artış ile 97 milyon tona ulaştı. Talebin rafineri ve kimya sektörlerinde yoğunlaştığını belirten rapor, talebi karşılamak için üretilen hidrojenin neredeyse tamamının fosil kaynaklardan sağlandığını ifade ediyor. Tüm dünyada açıklanan elektrolizör projelerinin kapasitesinin 520 gigavata ulaştığına işaret eden rapor, bu projelerin dikkate alınması ile düşük emisyonlu hidrojen üretiminin 2030'a kadar yılda 49 milyon tona ulaşabileceğini ilave ediyor.

Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı (IRENA) "Yenilenebilir Enerji ve İstihdam 2024 Raporu"nu yayımladı. Rapora göre küresel yenilenebilir enerji istihdamı 2022 yılındaki 13,7 milyondan 2023 yılında 16,2 milyona ulaşırken, istihdamın %46'sı Çin'den sağlandı. Çin'i 1,8 milyon ile Avrupa Birliği ve 1,6 milyon ile Brezilya takip etti. 2023 yılında küresel yenilenebilir enerji istihdamının %44'ü ise fotovoltaik güneş enerjisi ile alakalı oldu. IRENA enerji dönüşümü için gerekli iş gücünün yeteneğinin önemini vurgularken, kadınlar, gençler, azınlık ve dezavantajlı gruplar için iş fırsatları yaratılması gerektiğinin altını çiziyor.

SHURA Enerji Dönüşüm Merkezi "Net Sıfır 2053: Türkiye'de Karbonsuz Enerjiye Geçişin Sosyoekonomik Etkileri" isimli raporunu yayımladı. Rapora göre Türkiye'nin net sıfır yol haritası enerji sisteminin yanında sanayi ve ulaşım sektörlerinde de dönüşümü gerektiriyor. SHURA, enerji dönüşümü için finansman erişiminin önemini vurgularken, enerji dönüşümü yatırımları için orta-uzun vadeli finansman kullanılmasının diğer sektörlerdeki yatırımları dışlamasını engelleyerek GSYH ve istihdam üzerinde pozitif etki sağlayacağını belirtiyor. Rapor 2021-2055 döneminde enerji dönüşümünün yıllık ortalama maliyetinin 26 milyar dolar, faydalarının ise 51,4 milyar dolar olacağını tahmin ederken, toplam faydanın %55'inden fazlasının sosyal refah etkilerinden (önlenebilir hava kirliliği, karbon emisyonları, sağlık, çevre ve iklim değişikliği) geleceğini vurguluyor.

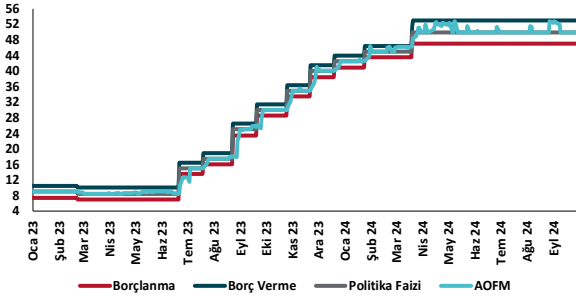
Kalkınma Gündemi

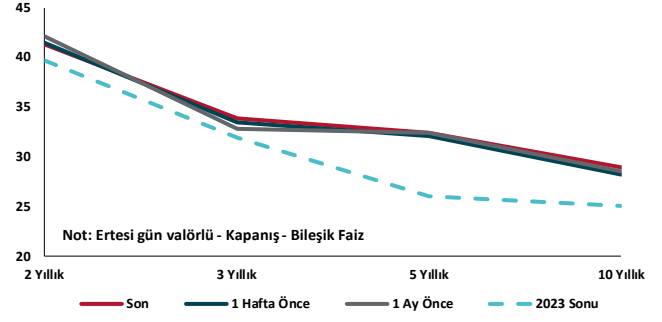
Önümüzdeki sene 30. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı'na (COP30) ev sahipliği yapacak olan Brezilya 180 milyon dolarlık "tarihin en büyük karbon kredisi satışı"nı gerçekleştirdi. Gelişmiş ülkeler ve şirketlerden oluşan bir koalisyon Pará eyaletine Amazon ormanlarının korunması için ton başına 15 dolar ödeme yapacak. Bu rakam Allied Offset'in raporladığı benzer doğa temelli ormancılık karbon kredilerinin Eylül 2024 ortama fiyatı olan 4,24 doların bir hayli üzerinde. 2023-2026 yılları arasında Pará projesinin 12 milyon karbon kredisi yaratması bekleniyor.

IEA "Yükselen Piyasalar ve Gelişmekte Olan Ekonomilerde (EMDE) Temiz Enerjide İnovasyon Politikaları" isimli raporunu yayımladı. Rapor EMDE'lerin enerji ve iklim politikasının giderek daha iddialı hedefler içerdiğini belirtirken, bu ülkelerin kısıtlı kamu bütçeleri, sosyal ihtiyaçlar, rekabet, araştırma ve altyapı ile ilgili zorluklar ile karşı karşıya olduğunu vurguluyor. EMDE'lerin enerji inovasyonunu destekleyen politikalarına ve deneyimlerine ilişkin 11 farklı vaka çalışması sunan rapor enerji dönüşümünün ekonomik ve sosyal kalkınma için ulusal vizyonlarla uyumlu olduğu zaman başarılı olacağını belirtiyor. IEA EMDE'lerin yerel inovasyon ekosistemlerini daha hızlı bir şekilde oluşturulması için uluslararası katılımı ve kalkınma finansmanını öne çıkarırken, bunların rekabet, girişimcilik ve inovasyon üzerinde katalizör etkisi yaratabileceğini vurguluyor.

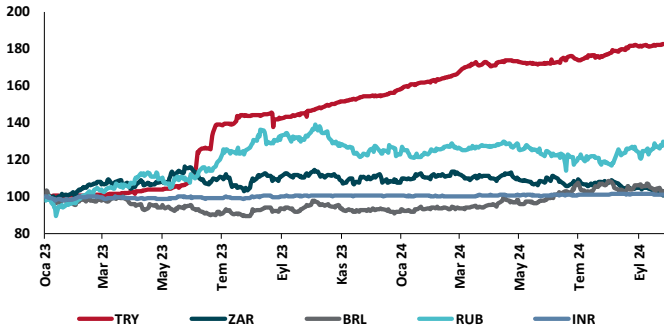
TCMB Faiz Koridoru

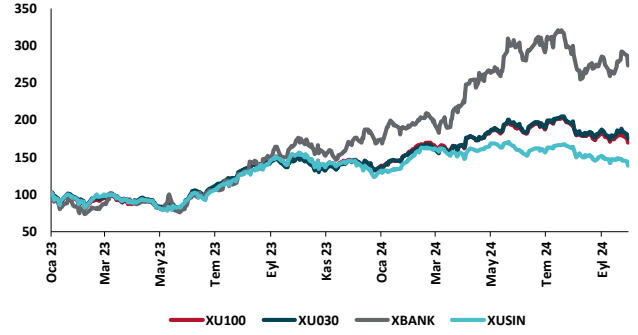
Hazine Tahvillerinde Getiri Eğrisi (%)

USD/GOÜ Para Birimleri (30/12/2022=100)

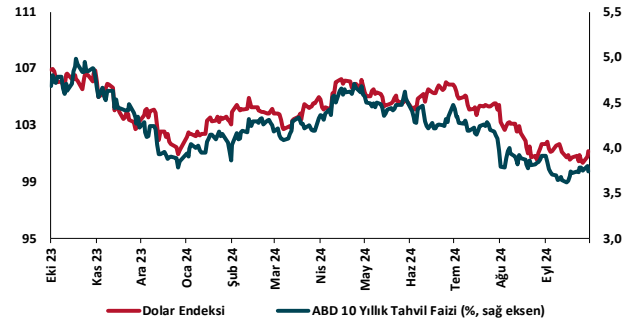
Ulusal Hisse Endeksleri (30/12/2022=100)

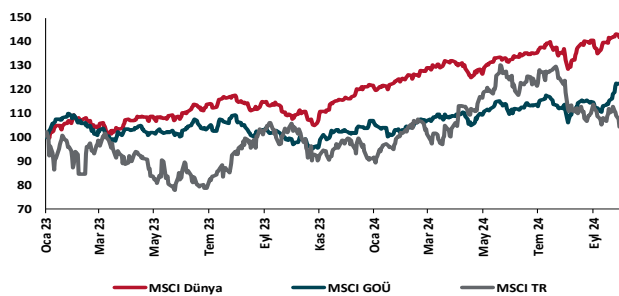
Türkiye'nin 5 Yıl Vadeli CDS Spreadi (baz puan)

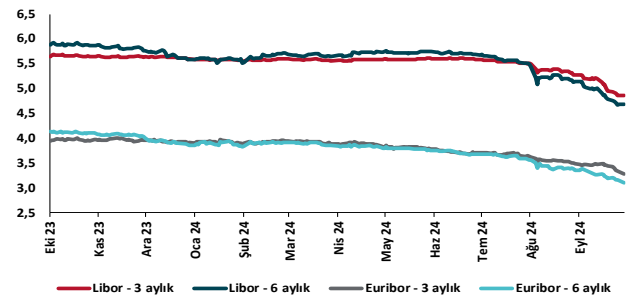
Dolar Endeksi ve 10 yıllık ABD Hazine Tahvil Faizi

MSCI Hisse Endeksleri (30/12/2022=100)

Küresel Gösterge Faizler (%)

Danışmanlık Hizmetleri

Ekonomik Araştırmalar

ekonomikarastirmalar@tskb.com.tr

Meclisi Mebusan Cad. No 81

Fındıklı İstanbul 34427, Türkiye

tel: (90) 212 334 50 50 faks: (90) 212 334 52 34

2024 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. her hakkı mahfuzdur.

Bu doküman Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin yatırım bankacılığı faaliyetleri kapsamında, kişisel kullanıma yönelik olarak ve bilgi için hazırlanmıştır. Bu dokümana dayalı herhangi bir işlem yapılması tarafımızdan öngörülen bir husus değildir. Belirtilen görüşler sadece bizim güncel görüşlerimizdir. Bu raporda yer alan bilgileri makul bir esasa dayalı olarak güncelleştirirken, bu konuda mevzuat, uygunluk veya diğer başka nedenlerle amaca uygunluk tam olarak sağlanamamış olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları veya çalışanları, burada belirtilen senetleri ihraç edenlere ait menkul kıymetlerle ilgili olarak bir pozisyon almış olabilir veya alabilir; menkul kıymetler üzerinde opsiyonları olabilir veya ilgili diğer bir yatırıma girebilir; bu menkul kıymetleri ihraç eden firmalara danışmanlık yapmış, hisselerinin halka arzına aracılık veya yüklenim taahhüdünde bulunmuş olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları bu raporda belirtilen herhangi bir şirket için yatırım bankacılığı da dahil olmak üzere önemli tavsiyeler veya yatırım hizmetleri sağlıyor veya sağlamış olabilir.

Bu raporun ilgili olduğu yatırım fiyatı veya değeri, direkt veya indirekt olarak, yatırımcıların menfaatlerine ters düşebilir. Döviz kurlarındaki herhangi bir değişimin yatırımın değeri veya fiyatı veya bu yatırımdan sağlanan gelir üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir. Geçmişteki performans her zaman gelecekteki performansın kılavuzu olacak demek değildir. Yatırım geliri dalgalanma gösterebilir.

Bu rapor kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu rapor söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve kendisiyle bağlantılı olan diğerleri bahsedilen şirketlerin menkul kıymetleriyle ilgili pozisyon alabilirler veya bu menkul kıymetlerle ilgili işlem yapabilirler, ayrıca bu şirketler için yatırım bankacılığı hizmetleri de verebilirler.

Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamıyla kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. hiç bir sorumluluk kabul etmez.

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti, yetkili kuruluşlar tarafından kişilerin risk ve getiri tercihleri dikkate alınarak kişiye özel sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler ise genel niteliktedir. Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.